

MỘT SỐ BIỆN PHÁP QUẢN LÝ CÔNG TÁC GIÁO DỤC Y ĐỨC CHO HỌC SINH, SINH VIÊN Ở CÁC CƠ SỞ ĐÀO TẠO Y TẾ

NGUYỄN THỊ ÁI LIÊN* - VŨ XUÂN BẢO** - ĐỖ NHƯ LONG***

Nhiệm vụ của các cơ sở đào tạo y tế là đào tạo ra những cán bộ y tế vừa có đức, vừa có tài. Y đức là đạo đức của người hành nghề y tế, thể hiện qua các tiêu chuẩn, nguyên tắc đạo đức được xã hội thừa nhận. Một người thầy thuốc có y đức tốt trước hết phải là người có đạo đức tốt. Y đức xác nhận trách nhiệm, lương tâm, danh dự và niềm hạnh phúc của người thầy thuốc. Do vậy, giáo dục y đức (GDYĐ) cho học sinh, sinh viên (HS, SV) ở các cơ sở đào tạo y tế là vấn đề cần được quan tâm sâu sắc thể hiện qua các biện pháp quản lý công tác này.

Sau khi điều tra, khảo sát để tìm hiểu thực trạng của việc GDYĐ ở một vài cơ sở đào tạo, thông qua các nhóm phương pháp nghiên cứu lí luận: Phân tích, tổng hợp các tài liệu lí luận và các văn bản pháp lí có liên quan đến vấn đề nghiên cứu, thực tiễn (quan sát, trò chuyện, phỏng vấn, phương pháp điều tra và phương pháp chuyên gia) và phương pháp bổ trợ (sử dụng toán thống kê để xử lí kết quả nghiên cứu) chúng tôi đã xây dựng được một số biện pháp quản lý (QL) công tác GDYĐ cho HS, SV các cơ sở đào tạo y tế. Trong khuôn khổ bài báo, chúng tôi chỉ xin giới thiệu một số biện pháp quan trọng.

1. Kế hoạch hoá việc QL công tác GDYĐ cho HS, SV

Xây dựng kế hoạch GDYĐ cho HS, SV trong từng năm học, trong từng kì học và cho cả khoá học là một nhiệm vụ quan trọng góp phần nâng cao chất lượng giáo dục toàn diện; đảm bảo sự đồng thuận, thống nhất, phát huy được sức mạnh tổng hợp của các hệ thống chính trị trong nhà trường nhằm định hướng công tác GDYĐ và QL công tác GDYĐ cho HS, SV.

Nhà trường căn cứ vào đường lối, chủ trương của Đảng, Chỉ thị, Nghị quyết của Bộ GD-ĐT, Bộ Y tế; căn cứ vào tình hình phát triển kinh tế - xã hội, giáo dục của địa phương để xây dựng kế hoạch GDYĐ và QL công tác GDYĐ cho HS, SV từng năm học, từng

học kì và theo những chủ đề cụ thể. Mặt khác, phải căn cứ vào đặc điểm tình hình, những thuận lợi, khó khăn tác động đến công tác GDYĐ cho HS, SV trước khi bước vào năm học mới để xây dựng kế hoạch, đồng thời phân tích những nguyên nhân chủ quan, khách quan để công tác GDYĐ cho HS, SV đạt chất lượng và hiệu quả cao. Đây chính là những cơ sở khoa học, khách quan cho việc xây dựng chương trình hành động trong công tác GDYĐ và QL công tác GDYĐ cho HS, SV, tạo ra sự thống nhất, đồng thuận, phát huy được tính tự giác, chủ động, tích cực của đông đảo cán bộ giáo viên, giảng viên và HS, SV nhà trường.

Đảng uỷ, Ban giám hiệu cần xác định nguồn lực cần thiết cho việc thực thi kế hoạch. Nguồn lực bên trong chính là chất lượng đội ngũ cán bộ QL, giảng viên, giáo viên và sinh viên là nhân tố quyết định trong việc thực hiện công tác GDYĐ và QL công tác GDYĐ cho HS, SV. Đồng thời phải hết sức chú ý đến nguồn lực bên ngoài, đó là sự quan tâm chỉ đạo của các cấp uỷ Đảng, chính quyền, sự phối hợp hành động của các cơ quan, ban ngành hữu quan, các cơ sở y tế, bệnh viện và nhân dân địa phương là nhân tố quan trọng trong việc thực hiện công tác GDYĐ cho HS, SV.

Trên cơ sở mục tiêu, nhiệm vụ năm học và những điều kiện khách quan, chủ quan, nhà trường xây dựng kế hoạch tổng thể, thông qua hội nghị công nhân viên chức và lấy ý kiến đóng góp của các bộ phận, khoa phòng, nhà trường bổ sung, chỉnh sửa, hoàn thiện và thông qua kế hoạch và phân công cụ thể. Căn cứ vào kế hoạch tổng thể đã được thông qua, tùy theo chức năng, nhiệm vụ của từng đơn vị, mỗi đơn vị

* Trường Cao đẳng Y tế Quảng Ninh

** Văn phòng Bộ Y tế

*** Trường Đại học sư phạm Hà Nội

xây dựng kế hoạch của đơn vị mình phù hợp với đặc điểm riêng của đơn vị.

Kế hoạch QL công tác GDYĐ cho HS, SV cần mang tầm chiến lược nhằm định hướng cho cả một giai đoạn cũng như cho từng năm học, từng kì học, từng tháng và từng chủ đề cụ thể của toàn trường và những đơn vị phối hợp. Lãnh đạo nhà trường giao cho phòng Công tác HS, SV xây dựng kế hoạch tổng thể định hướng cho công tác GDYĐ cho HS, SV của toàn trường.

Trên cơ sở của kế hoạch tổng thể, các đơn vị trong trường (Phòng Đào tạo; Phòng Hành chính - Tổ chức; Phòng Tài chính - Kế toán; các Khoa đào tạo, giáo viên chủ nhiệm, thanh tra giáo dục, Đoàn thanh niên...) xây dựng kế hoạch cụ thể của đơn vị mình để phối hợp hành động nhằm đạt được mục tiêu đề ra. Cụ thể: - Xây dựng kế hoạch QL công tác GDYĐ cho HS, SV trong toàn trường theo từng thời gian cụ thể. Hàng tuần, ban cán sự lớp báo cáo những nội dung học tập và rèn luyện có thông qua giáo viên chủ nhiệm và bộ môn cho phòng Công tác HS, SV vào buổi giao ban cuối tuần; - Thông báo công khai ý kiến đánh giá và những tồn tại trên bản tin của nhà trường; - Riêng các lớp đi thực tập, thực tế tốt nghiệp phải có ý kiến nhận xét, đánh giá của các cơ sở y tế; - Học kì và năm học xếp điểm rèn luyện của HS, SV theo đúng quy chế của Bộ GD-ĐT, đánh giá thi đua của tập thể dựa vào kết quả đánh giá của các phòng ban liên quan và các giáo viên giảng dạy.

Tập thể lớp, chi đoàn trên cơ sở kế hoạch tổng thể, kế hoạch của khoa, của Đoàn trường tổ chức họp, thảo luận, bàn bạc thống nhất các biện pháp thực hiện mục tiêu đề ra góp phần nâng cao hiệu quả QL công tác GDYĐ cho HS, SV trong nhà trường. Mặt khác, bản thân HS, SV cũng phải xây dựng cho mình thói quen tự giác chấp hành tốt mọi chủ trương chính sách của Đảng, pháp luật của Nhà nước, các quy định của ngành, của nhà trường, của bệnh viện, của khoa đề ra. Kiên quyết đấu tranh với những biểu hiện tiêu cực, thiếu lành mạnh trong học tập, hun đúc lòng yêu ngành, yêu nghề, có đạo đức lương tâm nghề nghiệp..., xây dựng đạo đức cách mạng trong sáng, lối sống lành mạnh, nền nếp, kỉ cương trong học tập, sinh hoạt và cuộc sống; tích cực tham gia các hoạt động tập thể, các đợt sinh hoạt chính trị tư tưởng đạo đức để nâng cao bản lĩnh chính trị, rèn luyện đạo đức tác phong, hoà nhập với cộng đồng, vận dụng những tri thức, kĩ năng được học tập vào thực tiễn cuộc sống góp phần hoàn thiện nhân cách cho HS, SV.

Kế hoạch phải đảm bảo sự thống nhất cao từ Đảng uỷ, Ban giám hiệu cũng như các đơn vị, các tổ chức chính trị trong nhà trường; xác định được mục tiêu, chương trình hành động, những điều kiện phương tiện cần thiết và từng bước đi cụ thể trong từng tháng, từng học kì, cả năm học cũng như chiến lược lâu dài trong công tác GDYĐ cho HS, SV của nhà trường của cả hệ thống QL; đảm bảo tính khả thi và hợp lí cao, phát huy được sức mạnh của hệ thống QL.

2. Nâng cao hiệu quả việc tổ chức triển khai thực hiện kế hoạch công tác GDYĐ cho HS, SV. Biện pháp này giúp cho kế hoạch được thực hiện một cách đồng bộ, toàn diện, thường xuyên liên tục nhằm đạt được mục tiêu tổng thể đó là QL tốt công tác GDYĐ cho HS, SV.

Trước hết là xác định cấu trúc bộ máy, bố trí sắp xếp các bộ phận, các đơn vị, các cá nhân cho đúng người, đúng việc; quy định chức năng, nhiệm vụ và quyền hạn cho từng bộ phận, đơn vị, cá nhân, đồng thời xác lập mối quan hệ giữa các cá nhân, giữa các bộ phận, xác lập cơ chế phối hợp giữa các đơn vị để thực hiện thành công kế hoạch QL công tác GDYĐ cho HS, SV.

Phòng công tác HS, SV xây dựng các biểu mẫu cụ thể theo quy định chung của bộ GD-ĐT và nhất thiết phải thể hiện đặc điểm riêng của nhà trường y, đó là phải có mục điểm rèn luyện y đức rồi phổ biến tới từng lớp.

Xây dựng chế độ báo cáo hàng tuần, hàng tháng của các bộ phận. Cuối từng kì học, năm học và khoa học, các lớp tổ chức họp xếp loại kết quả rèn luyện của từng SV dưới sự điều hành của giáo viên chủ nhiệm, đồng thời bình chọn những tập thể, cá nhân có nhiều thành tích cao trong học tập, trong các hoạt động phong trào, đề nghị nhà trường nêu gương, khen thưởng.

Hàng tháng họp rút kinh nghiệm, phân tích cụ thể những nội dung đã và chưa làm được, tìm ra những biện pháp khắc phục những thiếu sót, giải quyết những vấn đề nảy sinh trong quá trình thực hiện.

Kế hoạch đề ra phải thực hiện đúng quy định, đúng tiến độ, đạt được mục tiêu, nội dung và yêu cầu đã đề ra và phải đạt hiệu quả cao.

3. Phối hợp chặt chẽ với các cơ sở thực tập trong việc rèn luyện tay nghề, hình thành và rèn luyện đạo đức nghề nghiệp cho HS, SV nhà trường

Trên cơ sở kế hoạch tổng thể của toàn trường, kế hoạch hoá các mặt công tác quản lí GDYĐ phù hợp với từng lớp, từng chuyên ngành và những lớp đi thực

tập lâm sàng tại các cơ sở y tế. Phân công, phân nhiệm cụ thể cho từng khoa, phòng, giáo viên giảng dạy trực tiếp, giáo viên chủ nhiệm, giáo viên QL lâm sàng, các y, bác sĩ của cơ sở y tế hướng dẫn và giảng dạy lâm sàng cho HS, SV tham gia vào công tác GDYĐ và QL công tác GDYĐ theo từng thời gian cụ thể trong năm.

Ngay từ đầu năm học, nhà trường phải lên kế hoạch cụ thể (xác định những lớp đi thực tập lâm sàng, đi thực tế tốt nghiệp, địa điểm thực tập, thời gian thực tập, người QL và kế hoạch kiểm tra đánh giá...). Sau khi xây dựng được bảng kế hoạch đi thực tập thực tế của học sinh, thông qua Ban giám đốc bệnh viện để kí kết hợp đồng trách nhiệm (trong đó có hợp đồng về việc GDYĐ cho HS, SV); Phân công cụ thể từng giáo viên, giảng viên của nhà trường đi cùng SV đến các cơ sở thực tập kết hợp với các y, bác sĩ tại BV để QL HS, SV: Vào các ngày định kì trong tuần, cán bộ, giáo viên phụ trách lâm sàng họp rút kinh nghiệm với các khoa chuyên môn của các cơ sở y tế và khen thưởng kịp thời những HS, SV học tập, rèn luyện tốt đồng thời phê bình những HS, SV vi phạm quy chế.

4. Cải tiến và thực hiện đúng việc đánh giá kết quả rèn luyện của HS, SV. Biện pháp này nhằm xây dựng các tiêu chí và quy trình đánh giá việc rèn luyện phẩm chất chính trị, đạo đức, lối sống của HS, SV một cách cụ thể, rõ ràng có tiêu chí cho từng hoạt động.

Ngay từ đầu năm học phải xây dựng được các phiếu đánh giá kết quả rèn luyện của HS, SV theo mẫu chung của Bộ GD-ĐT. Ý thức và kết quả tham gia các hoạt động chính trị - xã hội, văn hoá, văn nghệ, TDTT, hiến máu nhân đạo, phòng chống các tệ nạn xã hội. Đối với HS, SV đi thực tập ở các cơ sở y tế, việc cho điểm dựa vào chỉ tiêu tay nghề đạt được trong đợt đi thực tế, ý thức làm việc, tinh thần hợp tác, ngày giờ công, thái độ đối với bệnh nhân trong giao tiếp hằng ngày. Điểm rèn luyện được tính vào cuối mỗi kì học và cuối năm học để xét học bổng. Điều này có tác dụng rất tốt trong việc khích lệ các em phấn đấu vươn lên trong học tập và rèn luyện.

Phòng công tác HS, SV được giao nhiệm vụ xây dựng biểu mẫu với những tiêu chí cụ thể có điểm thưởng, điểm phạt rõ ràng có sự tham gia ý kiến của Ban giám hiệu nhà trường, Đoàn thanh niên, phòng Đào tạo, trưởng khoa, trưởng bộ môn và các giáo viên chủ nhiệm...; - Lấy ý kiến đóng góp của giảng viên, giáo viên cùng HS, SV về cách tính điểm rèn

luyện cho từng cá nhân HS, SV và điểm thi đua cho từng lớp; - Dựa vào kết quả các đợt thi đua có tính chủ điểm lớn và kết thúc học kì, theo phiếu đánh giá HS, SV tự đánh giá về việc kết quả học tập và rèn luyện của bản thân về các mặt hoạt động bằng cách tự cho điểm theo quy định, sau đó nộp lại cho ban cán sự lớp và giáo viên chủ nhiệm để đối chiếu với những nhận xét của các thành viên trong lớp, của cán bộ phụ trách thực tập. Kết quả thi đua cuối cùng của cá nhân và tập thể do hội đồng xét duyệt kết quả rèn luyện quyết định.

* * *

Đạo đức là những tiêu chuẩn, nguyên tắc quy định hành vi, quan hệ giữa con người với con người đối với xã hội và được xã hội thừa nhận. Do những đặc thù của mình, ngành y tế đòi hỏi đội ngũ cán bộ nhân viên cần phải có đạo đức nghề nghiệp rất cao. Vì vậy, công tác GDYĐ và QL công tác GDYĐ cho HS, SV là hết sức cần thiết và giữ một vai trò rất quan trọng trong công tác đào tạo tại các cơ sở y tế.

Công tác GDYĐ cho HS, SV là một quá trình lâu dài, phức tạp đòi hỏi sự cộng đồng trách nhiệm của toàn xã hội, sự quan tâm của cả bộ máy trong nhà trường từ Đảng uỷ, Ban giám hiệu, đến các tổ chức đoàn thể và đặc biệt là của đội ngũ thầy cô giáo và những cán bộ y, bác sĩ làm công tác giảng dạy và hướng dẫn thực tập tại các cơ sở y tế. □

Tài liệu tham khảo

1. Brent Davies, Linda Ellion. **Quản lí các trường học trong thế kỉ XXI**. NXB Đại học sư phạm, H. 2005.
2. Thủ tướng Chính phủ. Quyết định số 201/2001/QĐ-TTg ngày 28/12/2001 của Thủ tướng Chính phủ về phê duyệt *Chiến lược phát triển giáo dục 2001 – 2010*.
3. Trần Kiểm. **Tiếp cận hiện đại trong quản lí giáo dục**. NXB Đại học sư phạm, H. 2006.

SUMMARY

The mission of the medical training facilities is to train the medical staff both virtuous and talented. Therefore, the education of medical ethics and the management of the medical ethic education for the students are very essential and play a very important role in the training at medical facilities. Medical ethics education for students is a long and complex process, requiring social responsibility of the entire community with the training facilities. This paper introduces a number of measures to manage the medical ethics education for students in the medical training facilities.